

Rapport om behoven av gröna kompetenser – arbetsgivarernas, stadens och utbildningssystemets roll

Redovisning av budgetuppdrag från arbetsmarknadsnämnden

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Arbetsmarknadsnämndens Rapport om behoven av gröna kompetenser – arbetsgivarernas, stadens och utbildningssystemets roll godkänns enligt bilaga 2 till promemorian.

Föredragande borgarrådet Karin Ernlund anför följande.

Ärendet

I stadens budget för 2021 fick arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden kartlägga utbildningsbehov kopplade till stadens mål om att Stockholm ska vara en fossilfri stad 2040 och en fossilfri organisation 2030.

Sweco Society AB (Sweco) har, på uppdrag av arbetsmarknadsförvaltningen och i samverkan med miljöförvaltningen, Stockholm Business Region, stadsledningskontoret och utbildningsförvaltningen, genomfört en kartläggning och presenterat en analys av de kompetensbehov som klimatomställningen ger upphov till i Stockholm.

Stockholms stad har ambitiösa klimat- och miljömål. År 2040 ska inga fossila bränslen användas inom Stockholms stads geografiska gräns och år 2030 ska Stockholms stad som organisation vara fossilfri. I den nu aktuella rapporten redogörs både för behoven i stadens egna verksamheter och i fyra utvalda nyckelbranscher för den gröna omställningen. Rapporten innehåller även en kartläggning och analys av policylärdomar från andra länder och städer som har arbetat med att anpassa sina utbildningssystem till den gröna omställningen samt en kartläggning av utbildningsutbudet lokalt i Stockholm.

Beredning

Ärendet har beretts av arbetsmarknadsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att rapporten kan ligga till grund för hur stadens egna verksamheter kan stärka sin kompetens och för hur en fortsatt analys över hur Stockholms stads utbildningsutbud möter behoven av gröna kompetenser i de fyra nyckelbranscherna både på kort och lång sikt. Analysen ger staden goda möjligheter att arbeta vidare med såväl fortbildning och rekrytering av gröna kompetenser inom staden, som med branschens kompetensförsörjning.

Mina synpunkter

Stockholm ska vara världsledande i det globala arbetet med att förverkliga Parisavtalets målsättningar i klimatarbetet, där staden intar rollen som en internationell förebild i det globala miljö- och klimatarbetet. Arbetet för miljö och klimat ska göra tydliga avtryck inom alla politiska områden och stadens egna verksamheter ska gå före för att visa vägen i arbetet för en klimatsmart och hållbar stad.

När samhället ställer om för att minska miljö- och klimatpåverkan krävs nya sätt att arbeta och nya kompetenser. Detta blir aktuellt i flera av stadens verksamheter och berör såväl byggprocesser, som inköp av varor. Staden måste som utbildningsansordnare erbjuda kurser och utbildningar som ger de kompetenser som behövs för att driva och genomföra den gröna omställningen. Det är kompetenser som redan idag efterfrågas i både näringslivet och stadens egna verksamheter.

Därför är jag glad att kunna lägga fram denna rapport som bidrar med en kartläggning av vilka utbildningar som behöver förändras eller skapas under kommande år men också några viktiga framtidsfrågor för stadens verksamheter i arbetet med den gröna omställningen. Staden arbetar redan på flera sätt med att inarbeta rapportens rekommendationer, bland annat genom att ansöka om att få starta en ny yrkeshögskoleutbildning till offentlig upphandlare med klimatspecialisering och förstärkt och särskilt inriktad samverkan med berörda branscher i utformningen av relevanta utbildningar inom samtliga skolformer. Ytterligare utvecklingsområden finns också och dessa arbetar vi i den grönbå majoriteten vidare med i ordinarie budget- och verksamhetsprocesser.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Arbetsmarknadsnämndens Rapport om behoven av gröna kompetenser – arbetsgivarnas, stadens och utbildningssystemets roll godkänns.

Stockholm den 4 maj 2022

KARIN ERNLUND

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Rapport om behoven av gröna kompetenser – arbetsgivarnas, stadens och utbildningssystemets roll

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Karin Wanngård, Jan Valeskog, Emilia Bjuggren och Kadir Kasirga (alla S) och borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Stadens politik inom miljö- och klimatområdet behöver handla om att bygga ett starkare och mer hållbart samhälle. Klimatomställningen kan aldrig bara vara ett individuellt ansvar, utan

måste mötas med en framåtsyftande politik för omställning. Här utgör stadens bidrag till utvecklingen och försörjningen av gröna kompetenser på arbetsmarknaden en viktig roll. Därför välkomnar vi rapporten om behoven av gröna kompetenser och de insikter som den bidragit med. Rapporten är ett strategiskt viktigt underlag för hur Stockholms stad utvecklar kompetensbasen i de egna verksamheterna, samt för fortsatta analyser av hur utbildningsutbudet möter behoven av gröna kompetenser i de fyra nyckelbranscherna på kort och lång sikt.

Rapporten påvisar vidare en genomgripande analys som ger förutsättningar för arbetsmarknadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholm Business Region och utbildningsnämnden att kunna arbeta vidare med sina respektive uppdrag kring såväl fortbildning och rekrytering av gröna kompetenser inom staden som att kunna bidra till näringslivets kompetensförsörjning. Den kommunala vuxenutbildningen i Stockholm har stora möjligheter att bidra med att säkra stadens och regionens kompetensförsörjningsbehov inom bristyrken som t.ex. yrkeschaufförer, elektriker, undersköterskor och målare. Samtidigt kan vi stärka Stockholms attraktionskraft, öka sysselsättningen och minska arbetslösheten på sikt. För att klara detta krävs förbättrad planering, styrning och omställning av vuxenutbildningen gällande utbildningsplatser för att möta arbetsmarknadens samlade behov av arbetskraft.

Vi ser dock en särskild utmaning som även har identifierats av rapporten och det gäller det låga söktryck till yrkesutbildningar. Kompetensbrist kan leda till svårigheter inom klimatarbetet och hindra en påskyndning av omställning. Svårigheter med att kunna rekrytera för staden och näringslivet inom en del yrkesgrupper kan bli en utmaning. Här är det viktigt att arbetsmarkandsförvaltningen genom vuxenutbildning och yrkesvux, i samverkan med miljöförvaltningen, Stockholm Business Region, stadsledningskontoret och utbildningsförvaltningen, arbetar aktivt med hur man ska öka attraktiviteten för yrkesprogrammen lokalt. Ett proaktivt förhållningssätt är nödvändigt för att säkerställa att det finns ett tillräckligt stort elevunderlag inom utbildningarna, för att yrkesprogrammen ska kunna finnas kvar inom Stockholms stad.

Avslutningsvis ser vi återkommande problem med oseriösa aktörer inom vuxenutbildningen, något som hotar trovärdigheten och kvaliteten i utbildningsutbudet. Det här drabbar både individen som får bristande kunskaper från sin utbildning, och det drabbar arbetsmarknaden som får svårt att rekrytera nödvändig kompetens. På kort tid har det beslutats om intagningsförbud och krav om avhjälpande för två av stadens privata utbildningsanordnare på grund av brister av så allvarlig karaktär att det föranlett avtalspåföljder. Det är av största vikt att kunskapssökande elever, medborgare och näringsliv kan vara trygga i att stadens vuxenutbildning håller högsta kvalitet oavsett utförare. Därför behövs en större andel av vuxenutbildningen bedrivs i kommunal regi för att säkerställa att staden inte utnyttjas av oseriösa aktörer.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av Karin Wanngård, Jan Valeskog och Kadir Kasirga (alla S) och Rashid Mohammed och Sara Stenudd (båda V) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersätтарыtrande gjordes av Lisa Palm (Fi) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Det ömsesidiga förhållandet mellan de klimatpolitiska samt arbetsmarknads- och utbildningspolitiska områdena har under den senaste tiden uppmärksammats i form av ett antal av varandra oberoende utredningar, rapporter och seminarier. Det har i dessa sammanhang konstaterats att kompetensförsörjningsfrågorna är avgörande för att Sverige ska klara klimatomställningen.

Bland annat presenterade Svenskt Näringsliv i slutet av oktober rapporten ”Kompetensförsörjning för klimatomställningen”. Rapporten innehåller reformförslag för att förbättra tillgången till kompetens, utbildning och forskning, vilket beskrivs som nödvändigt för att näringslivet och Sverige ska klara klimatomställningen, uppnå klimatomställningens mål samt stärka företagens och Sveriges konkurrenskraft i en föränderlig värld. Frågan om gröna kompetenser aktualiserades även i flera forum under det senaste klimatoppmötet COP26 i Glasgow i november 2021, där bland annat gröna karriärvägar samt utmaningar inom utbildning, kompetensförsörjning och arbetsmarknad kopplade till klimatkrisen diskuterades.

Stockholm ska vara en stad som kombinerar hög tillväxt, goda livsmiljöer och minimerad miljöpåverkan. Stockholms stad ska gå före i klimatarbetet och vara ledare i den globala omställningen som världen står inför. Stadens klimatbudget tar avstamp i stadens mål om fossilfrihet och klimatpositivitet till år 2040. Med klimatförändringar följer även extrema väder och staden ska planeras för att bli mer motståndskraftig mot hetta, torka och översvämningar. I stadens miljöprogram för 2020-2023 anges att Stockholm ska vara världsledande i det globala arbetet med att förverkliga Parisavtalets målsättningar, där staden intar rollen som en internationell förebild i det globala miljö- och klimatarbetet. Arbetet för miljö och klimat ska göra tydliga avtryck och stadens egna verksamheter ska gå före för att visa vägen i arbetet för en klimatsmart och hållbar stad. I samma program anges att ett framgångsrikt klimat- och miljöarbete förutsätter att Stockholm är en attraktiv stad med ett dynamiskt näringsliv som skapar en hög och hållbar tillväxt och ger förutsättningar för en fortsatt god välfärd och ett bra liv i alla delar i ett Stockholm som ska fortsätta att växa.

I den nu aktuella rapporten redogörs både för behoven i stadens egna verksamheter och i utvalda nyckelbranscher för den gröna omställningen. Skrivelsen innehåller även en kartläggning och analys av policylärdomar från andra länder och städer som har arbetat med att anpassa sina utbildningssystem till den gröna omställningen samt en kartläggning av utbildningsutbudet lokalt i Stockholm.

Rapporten belyser också att utbildningsaktörerna står inför ett vägval kring utbildningssystemets roll – som:

- Möjliggörare – där utbildningssystemet möter arbetsgivarnas behov
- Föregångare – där utbildningssystemet skapar ett arbetskraftsutbud innan efterfrågan finns eller
- Folkbildare – där utbildningssystemet fostrar en ny generation av klimat-medvetna arbetstagare, entreprenörer och medborgare.

Analysen identifierar sammanfattningsvis fyra områden med tillhörande rekommendationer:

- 1) Rekommendationer till staden som arbetsgivare
 - Kompetensutveckla den egna personalen
 - Rekrytera klimatstrateg-/er till serviceförvaltningen

- Stärk attraktiviteten mot analytikerkompetens
- 2) Rekommendationer till staden som utbildningsaktör
 - Säkerställ gemensamma utgångspunkter och gemensam begreppsapparat
 - Stärk klimatperspektiven inom ramen för befintliga läroplaner
 - Överväg en satsning på yrkesgymnasium med klimatprofil
 - Bygg en kommungemensam tjänst för klimatutbildning på grund- och gymnasieskolenivå
 - Fortbilda yrkeslärare och SYV samt säkerställ tillgång till material
 - 3) Rekommendationer till utbildningssystemet som helhet och privata arbetsgivare
 - Verka för att stärka nationell styrning mot klimatintegrering av utbildning
 - Driv påverkansarbete mot högskolorna
 - Stärk strukturer för arbetsgivarinflytande och leverantörsdialoger
 - Verka för att yrkeshögskolan initierar korta kurser för redan yrkesverkssamma
 - 4) Rekommendationer till staden som klimatledare
 - Säkerställ att utgångspunkterna för arbetet med gröna kompetenser är tydliga
 - Integrera klimatperspektiv i relevanta styrdokument
 - Säkerställ att ambitionsnivån i klimatstyrningen ses över löpande

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 december 2021 följande.

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att godkänna redovisningen av uppdraget.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att uppdra till arbetsmarknadsförvaltningen att lägga rapporten som grund för fortsatt utvecklingsarbete inom nämndens ansvarsområde.
3. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att överlämna rapporten till kommunstyrelsen för fortsatt hantering inom staden.

Särskilt uttalande gjordes av Salar Rashid m.fl. (S) och Rashid Mohammed m.fl. (V), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Farida Al-Abani (Fi), *bilaga 1*.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 december 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Rapporten omfattar ett gediget material som ger fördjupad inblick i nuvarande och framtida kompetensförsörjningsbehov för att klara klimatomställningen, både inom Stockholms stad och inom näringslivet i Stockholm. Rapporten bidrar också med konkreta rekommendationer för staden som arbetsgivare, utbildningsaktör och som klimatledare.

Förvaltningen anser att rapporten kan ligga till grund för hur Stadens egna verksamheters kompetens kan stärkas och för en fortsatt analys över hur Stockholms stads utbildningsutbud möter behoven av gröna kompetenser i de fyra nyckelbranscherna både på kort och lång sikt.

Förvaltningen anser vidare att analysen ger bra förutsättningar för arbetsmarknadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholms Business Region och utbildningsnämnden att arbeta vidare med respektive uppdrag kring såväl fortbildning och rekrytering av gröna kompetenser inom staden som branschens kompetensförsörjning.

För arbetsmarknadsförvaltningen är rapportens slutsatser av särskilt intresse för Vuxenutbildning Stockholm men även för riktade arbetsmarknadsinsatser inom Jobbtorg Stockholm. Insikterna i analysen är även värdefulla för branschsamverkan genom Integrationspakten och dess Plusmedlemmar/Jobbpartners. Förvaltningen föreslår därför att rapporten läggs till grund för fortsatt utvecklingsarbete inom nämndens eget ansvarsområde.

Slutligen föreslås att rapporten överlämnas till kommunstyrelsen för fortsatt hantering inom staden.

Beredning

Ärendet har beretts av arbetsmarknadsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 21 februari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Staden bedriver sitt arbete rörande arbetsmarknadsområdet med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål 1.1 *I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svensk-kunskaper är kort* och arbetet med miljöomställning med utgångspunkt i mål 2.5 *Stockholm är en hållbar stad med god livsmiljö*. Den framtagna rapporten berör även stadens mål 2.1 *Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv*.

Den framtagna rapporten utgör en fördjupad kartläggning och analys av det nuvarande och det framtida kompetensförsörjningsbehovet som har sin utgångspunkt i att klara den omställning som krävs utifrån de pågående klimatförändringarna. Rapporten bidrar även med konkreta förslag gällande perspektiven staden som arbetsgivare, som utbildningsaktör och som klimatledare.

Stadsledningskontoret anser att rapporten kan ligga till grund för hur stadens egna verksamheter kan stärka sin kompetens och för hur en fortsatt analys över hur Stockholms stads utbildningsutbud möter behoven av gröna kompetenser i de fyra nyckelbranscherna både på kort och lång sikt. De rekommendationer som lämnas täcks in av stadens budget för 2022 och återfinns i tillämpliga fall i samtliga nämnders uppdrag och verksamhet under 2022.

De slutsatser som presenteras är av stort intresse för stadens vuxenutbildning i planeringen av nuvarande och framtida utbildningar, inom stadens Jobbtorg, i arbetet med Integrationspakten och i samverkan med externa aktörer inom diverse verksamhetsområden.

Stadsledningskontoret föreslår att rapporten godkänns utifrån ovanstående synpunkter.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Salar Rashid m.fl. (S) och Rashid Mohammed m.fl. (V) enligt följande.

Vi har som ambition att Stockholm ska vara klimatpositiv senast år 2035 och stadens organisation ska vara fossilfri senast år 2030. Stadens politik inom miljö- och klimatområdet behöver handla om att bygga ett starkare och mer hållbart samhälle.

Alla behövs i detta arbete – och alla ska känna trygghet i denna nödvändiga omställning.

Detta genom kunskap, arbete och gemensam plikt känsla. Klimatomställning kan aldrig bara vara ett individuellt ansvar, utan måste mötas med en framåtsyftande politik för omställning.

Vi välkomnar rapporten om behoven av gröna kompetenser som inriktar sig på arbetsgivarnas, stadens och utbildningsystemets roll. Vi håller med förvaltningen om att rapporten kan ligga till grund för kompetensbasen i stadens egna verksamheter kan stärkas och för fortsatta analyser av hur Stockholms stads utbildningsutbud möter behoven av gröna kompetenser i de fyra nyckelbranscherna på kort och lång sikt.

Rapporten påvisar vidare en genomgripande analys som ger förutsättningar för arbetsmarknadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholm Business Region och utbildningsnämnden att kunna arbeta vidare med sina respektive uppdrag kring såväl fortbildning och rekrytering av gröna kompetenser inom staden som att kunna bidra till näringslivets kompetensförsörjning.

Vi ser dock en särskild utmaning som även har identifierats av rapporten och det gäller det låga söktryck till yrkesutbildningar. Kompetensbrist kan leda till svårigheter inom klimatarbetet och hindra en påskyndning av omställning. Svårigheter med att kunna rekrytera för staden och näringslivet inom en del yrkesgrupper kan bli en utmaning. Här är det viktigt att arbetsmarknadsförvaltningen genom vuxenutbildning och yrkesvux, i samverkan med miljöförvaltningen, Stockholm Business Region, stadsledningskontoret och utbildningsförvaltningen, arbetar aktivt med hur man ska öka attraktiviteten för yrkesprogrammen lokalt. Ett proaktivt förhållningssätt är nödvändigt för att säkerställa att det finns ett tillräckligt stort elevunderlag inom utbildningarna, för att yrkesprogrammen ska kunna finnas kvar inom Stockholms stad.

Ersätтарыttrande gjordes av Farida Al-Abani (Fi) enligt följande.

Vi har som ambition att Stockholm ska vara klimatpositiv senast år 2035 och stadens organisation ska vara fossilfri senast år 2030. Stadens politik inom miljö- och klimatområdet behöver handla om att bygga ett starkare och mer hållbart samhälle.

Alla behövs i detta arbete – och alla ska känna trygghet i denna nödvändiga omställning.

Detta genom kunskap, arbete och gemensam plikt känsla. Klimatomställning kan aldrig bara vara ett individuellt ansvar, utan måste mötas med en framåtsyftande politik för omställning.

Vi välkomnar rapporten om behoven av gröna kompetenser som inriktar sig på arbetsgivarnas, stadens och utbildningsystemets roll. Vi håller med förvaltningen om att rapporten kan ligga till grund för kompetensbasen i stadens egna verksamheter kan stärkas och för fortsatta analyser av hur Stockholms stads utbildningsutbud möter behoven av gröna kompetenser i de fyra nyckelbranscherna på kort och lång sikt.

Rapporten påvisar vidare en genomgripande analys som ger förutsättningar för arbetsmarknadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholm Business Region och utbildningsnämnden att kunna arbeta vidare med sina respektive uppdrag kring såväl fortbildning och rekrytering av gröna kompetenser inom staden som att kunna bidra till näringslivets kompetensförsörjning.

Vi ser dock en särskild utmaning som även har identifierats av rapporten och det gäller det låga söktryck till yrkesutbildningar. Kompetensbrist kan leda till svårigheter inom klimatarbe-

tet och hindra en påskyndning av omställning. Svårigheter med att kunna rekrytera för staden och näringslivet inom en del yrkesgrupper kan bli en utmaning. Här är det viktigt att arbetsmarkandsförvaltningen genom vuxenutbildning och yrkesvux, i samverkan med miljöförvaltningen, Stockholm Business Region, stadsledningskontoret och utbildningsförvaltningen, arbetar aktivt med hur man ska öka attraktiviteten för yrkesprogrammen lokalt. Ett proaktivt förhållningssätt är nödvändigt för att säkerställa att det finns ett tillräckligt stort elevunderlag inom utbildningarna, för att yrkesprogrammen ska kunna finnas kvar inom Stockholms stad.